

**VALTA-symposiumi – Karjalan teologinen seura
Joensuu 12.-13.2.2018**

Matti Tolvanen: *Kuka saa koskea minuun? Viranomaiset, kansalaiset ja pakkokeinot*

Tiivistelmä:

Kansalaisiin kohdistuvien pakkotoimien pitää aina perustua lakiin. Tämä tarkoittaa ensinnäkin sitä, että vain laissa säädetyt pakkokeinot ovat käytettävissä. Toiseksi pakkokeinon perusteen ja pakkokeinon käytön kynnyksen pitää olla laissa tarkoin säädetty. Kolmanneksi laissa pitää säätää siitä, kuka pakkokeinoja saa käyttää.

Neljänneksi pakkokeinon kohteella tulee olla, mikäli mahdollista, tilaisuus esittää näkemyksensä pakkokeinon käytön edellytyksistä ennen pakkokeinoon ryhtymistä. Tästä vaatimuksesta ei voida pitää aina kiinni, koska monet pakkokeinot ovat sellaisia, että ne pitää panna toimeen ilman viivytystä. Tiettyjä pakkokeinoja käytetään pakkokeinon kohteen tietämättä.

Viidenneksi pakkokeinon käyttö pitää olla saatettavissa jälkikäteisarviointiin, joko valituksella tai kantelulla, mieluiten puolueettoman tuomioistuimen arvioitavaksi. Pakkokeinot voivat perustua epäiltyyn rikokseen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen, ihmisten tai omaisuuden suojaamiseen ja joissain tapauksissa niitä voidaan kohdistaa ihmiseen hänen suojelemisekseen omalta itseltään. Pakkoa on eriasteista, lievimmästä päästä pakkokeinoja on paikalta poistaminen, ankarimmillaan pakko tarkoittaa jopa elinikäistä vapauden riistoa.